

কৃষক বাইজলৈ গোহাবি

আমাৰ এই 'ঘৰে - পথাৰে' পত্ৰিকাখনিৰ ইসংক্ৰণ মুকলি কৰা হৈছে। গতিকে কৃষক বাইজে আমাৰ বেব চাইট www.aau.ac.in লগ অন কৰি 'ঘৰে-পথাৰে' ইসংক্ৰণৰ সুবিধা প্ৰহাৰ কৰিব পাৰিব।

মুখ্য সম্পাদক
'ঘৰে-পথাৰে'

সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালকালয়
অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট

ঘৰে-পথাৰে

পঞ্জীয়া কৃষি পত্ৰিকা
অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট

৪৫ ত্ৰি. বছৰ

সংখ্যা ১

১ জানুৱাৰী, ২০২৪

১৬-৩০ পুহ ১৯৪৫ শক

মূল্য - ১.০০ টকা

GHARE - PATHARE

PMG - 19 of 2005 - 06

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ত “ৰাষ্ট্ৰীয় মহিলা বিজ্ঞানী সমিলন” সম্পন্ন

যোৱা ২২-২৩ ডিচেম্বৰ তাৰিখে অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ‘উদ্ভিদৰোগ বিজ্ঞান বিভাগ’ৰ উদ্বোগত আৰু “ইশিয়ান ফাইটোপেথেলজিকেল ছ’চাইটি, নতুন দিল্লীৰ সহযোগত অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ত দুদিনীয়াকৈ মহিলা বিজ্ঞানীৰ বাষ্ট্ৰীয় সমিলনখনি অনুষ্ঠিত হৈযাব। অনুষ্ঠানত অনুপ্ৰদেশৰ আচাৰ্য এন.জি.ৰংগা কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচার্য ড° আৰ. সাৰদা জয়লক্ষ্মী দেৱীয়ে অংশগ্ৰহণ কৰি কয় যে কৃষি ক্ষেত্ৰত সময়ে সময়ে আহা প্ৰত্যাহুন মোকবিলা কৰি সকলো দিশতে অধ্যয়নৰ আৰু গৱেষণাৰ জৰিয়তে সামগ্ৰিক

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ত অনুষ্ঠিত হোৱা বাষ্ট্ৰীয় মহিলা বিজ্ঞানীৰ সমিলনৰ ওহু উয়োচনী অনুষ্ঠানত উপবিষ্ট অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচার্য ড° বিদ্যুৎ চন্দন ডেকা, আচাৰ্য এন.জি.ৰংগা কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচার্য ড° আৰ. সাৰদা জয়লক্ষ্মী, ইশিয়ান ফাইটোপেথেলজিকেল ছ’চাইটিৰ সচিব ড° কাজল কুমাৰ বিশ্বাস প্ৰমুখে

বিশিষ্ট মহিলা বিজ্ঞানীসকল

জনসাধাৰণক অনুপ্ৰাণিত আৰু উদ্বৃদ্ধ কৰাৰ দিশতো মহিলাৰ ভূমিকা অনন্য। ইশিয়ান ফাইটোপেথেলজিকেল ছ’চাইটিৰ সচিব ড° কাজল কুমাৰ বিশ্বাস আৰদণি ভাষণ প্ৰদান কৰা অনুষ্ঠানটোত বন্ধব্য প্ৰদান কৰি অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচার্য ড° বিদ্যুৎ চন্দন ডেকাই কৃষি লগত জড়িত উদ্ভাৱন আৰু বজাৰ ব্যৱস্থাৰ লগতে প্ৰাকৃতিক কৃষি আৰু

বিশ্ববিদ্যালয় উপাচার্য ড° অজস্তা বৰগোহাইই বাজকোঁৰে মহিলাসকলক প্ৰথম কৃষক বুলি উল্লেখ কৰি প্ৰয়োজনীয় স্বাস্থ্য ব্যৱস্থাৰ দিশত আগবঢ়েৱা অৱদানৰ বাবে শলাগ জ্ঞাপন কৰে। সমিলনৰ উদ্বাপন সমিতিৰ সাংগঠনিক সম্পাদিকা ড° পগী বাই শলাগ জ্ঞাপন কৰা উদ্বোধনী অনুষ্ঠানটোত তিনিখন (৪ পৃষ্ঠাৰ ৩ কলমত চাওক)

নৱবৰ্ষৰ ওলগ

ঘৰে-পথাৰেৰ মমুহ
পচুবৈ, লেখক-লেখিকা
তথা শুভাবণ্ডীলৈ ইংৰাজী
নৱবৰ্ষ ২০২৪ৰ ওলগ
জনালোঁ।

নতুন বছৰটিয়ে
আপোনালোকলৈ মুখ-
যমৃদি ও শান্তি কঢ়িয়াই
আনক।

মুখ্য সম্পাদক,
'ঘৰে-পথাৰে'

সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালকালয়
অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট

মৌ উৎপাদন প্ৰযুক্তিৰ হৃষ্কালীন প্ৰশিক্ষণৰ সামৰণি

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ মুক্ত
আৰু দূৰ শিক্ষা সঞ্চালকালয়ৰ জৰিয়তে
আৰস্ত কৰা মৌ উৎপাদন প্ৰযুক্তিৰ
ডেৰমাহজোৱা হৃষ্কালীন প্ৰশিক্ষণৰ যোৱা
২০ ডিচেম্বৰত সামৰণি পৰে। অসম কৃষি
বিশ্ববিদ্যালয়ৰ যোৰহাট স্থানত পতংগত
বিভাগৰ সভাগৃহত আয়োজিত অনুষ্ঠানত
মুখ্য অতিথি হিচাপে অংশগ্ৰহণ কৰি অসম
কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচার্য ড° বিদ্যুৎ চন্দন
ডেকাই মৌ উৎপাদনকৰ্যসায় হিচাপে গ্ৰহণ
কৰি এই দিশত উদ্ভাৱনী চিন্তাৰ জৰিয়তে
বজাৰ দখলৰ দিশত আগুৱাই যাবলৈ
প্ৰশিক্ষণৰ্থীনকলক আহান জৰায়। মুক্ত আৰু

দূৰ শিক্ষাৰ নডেল বিষয়া প্ৰীতম বৰঠাকুৰে
আদৰণী ভাষণ প্ৰদান কৰা অনুষ্ঠানটোত
১৯ গৰাকী প্ৰশিক্ষণৰ্থীক প্ৰমাণ-পত্ৰ প্ৰদান
কৰা হয়। সময়ক ড° মুকুল ডেকাই
পাঠ্যক্ৰমৰ বিষয়ে সবিশেষ অৱগত কৰা
এই অনুষ্ঠানত কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ভাৰতীয়
কৃষি গৱেষণা সঞ্চালক ড° মৃণাল শইকীয়া,
ভাৰতীয় সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক ড°
মনোৱঙ্গন নেওগ, মুক্ত আৰু দূৰ শিক্ষা
পাঠ্যক্ৰমৰ সঞ্চালক ড° বৰুণী ঠাকুৰীয়াৰ
লগতে পতংগত বিভাগৰ মুৰব্বী
অধ্যাপক ড° বাদল ভট্টাচাৰ্য, মনোজ
কলিতাই অংশগ্ৰহণ কৰে।

এই সংখ্যাত আছে -

বিষয়	পৃষ্ঠা
আগতীয়া ৰোৱা আহুথানৰ	২
শালিখানৰ পিছত বাদামৰ	২
আমাৰ একায়াৰ	৩
মাহটোৰ কৃষিকৰ্ম	৩
উদ্যান শস্য	৩
কৃত্ৰিম প্ৰজনন আৰু ইয়াৰ	৪

ৰাষ্ট্ৰীয় কাঠফুলা দিৱস উদ্বাপন

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কাঠফুলা গৱেষণা আৰু প্ৰশিক্ষণ কেন্দ্ৰত যোৱা ২৪ ডিচেম্বৰ তাৰিখে ৰাষ্ট্ৰীয় কাঠফুলা দিৱস পালন কৰা হয়। “কৃষকৰ আয় দুণ্ডণ কৰাৰ বাবে কাঠফুলা” শৰ্মীক বিষয়ৰ স্বৰূপত গুৰুত আৰোপ কৰি পালন কৰা এই বিশ্ববিদ্যালয়ৰ তাৰিখৰপৰা অধ্যাপক ড° ডি.কে.শৰ্মা, অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উদ্ভিদৰোগ বিজ্ঞান বিভাগৰ অধ্যাপক ড° পি.কে.বৰা আৰু এ.আই.চি.আৰ.পি. কাঠফুলা প্ৰকল্পৰ প্ৰধান অনুষ্ঠানকাৰী অপূৰ্ব দাসে সমল ব্যক্তি হিচাপে কাঠফুলা খেতিৰ সন্তোৱনা আৰু প্ৰত্যাহুনৰ ওপৰত পৰ্যালোচনা আগবঢ়ায়।

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়স্থিত নীট ই হাবৰ কাৰ্যসূচী কৃষি উদ্যোগীৰ মাজত ১.৬০ কোটি টকাৰ ধনৰাশি প্ৰদান

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কৃষি উপাচার্য ড° অজস্তা বৰগোহাইই বাজকোঁৰে মহিলাসকলক প্ৰথম কৃষক বুলি উল্লেখ কৰি প্ৰয়োজনীয় স্বাস্থ্য ব্যৱস্থাৰ দিশত আগবঢ়েৱা অৱদানৰ বাবে শলাগ জ্ঞাপন কৰে। সমিলনৰ উদ্বাপন সমিতিৰ সাংগঠনিক সম্পাদিকা ড° পগী বাই শলাগ জ্ঞাপন কৰা উদ্বোধনী অনুষ্ঠানটোত তিনিখন (৪ পৃষ্ঠাৰ ৩ কলমত চাওক)

কৰে। অনুষ্ঠানত মুখ্য অতিথি হিচাপে উপস্থিত থাকি বিশিষ্ট উদ্যোগী তথা ‘অসম গৌৰৰ’ বাঁপাপক আকাশজোতি গাঁগেয়ে উচ্চাকংক্ষী আঞ্চলিক উদ্যোগীসকলৰ বাবে বহমন পৰিবেশ গঢ়ি তোলাৰ ক্ষেত্ৰত নীট ই হাবৰ প্ৰচেষ্টক প্ৰশংসা কৰে। তেওঁ উদ্যোগীসকলৰ বাবে লাভজনক আৰু বজাৰৰ চাহিদা সমৰ্থন কৰাৰ গুৰুতৰ ওপৰত আলোকপাত কৰে। অনুষ্ঠানত অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচার্য ড° বিদ্যুৎ চন্দন ডেকাই কৃষি ব্যৱসায়ত উদ্ভাৱনৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ ওপৰত উদ্ভাৱনৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ ওপৰত আলোকপাত কৰে। (৪ পৃষ্ঠাৰ ৩ কলমত চাওক)

কৃষি আৰু ৰেচম মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক ক্ৰীড়া সমাৰোহ সম্পন্ন

চন্দন ডেকা, ভাৰতীয় কৃষি বিজ্ঞান গুৰু ড° জয়ন্ত ডেকা আৰু ৰেচম মহাবিদ্যালয়ৰ বিশেষ কৰ্তব্যত বিষয়া ড° উৎপল কাটকীৰ লগতে বিশ্ববিদ্যালয়ৰ বিশেষ বিষয়াসকল, মুৰব্বী অধ্যাপক, বিজ্ঞানীসকল আৰু শিক্ষার্থী সকলে অংশগ্ৰহণ কৰে। উদ্বোধনী অনুষ্ঠানত মাচপার্চত ১২ নম্বৰ হোষ্টেলে দ্বিতীয় আৰু ৩ নম্বৰ হোষ্টেলে তৃতীয় স্থান লাভ কৰে।

আগতীয়া ৰোৱা আহুধানৰ খেতি

অসমত ৰোৱা আহুধানৰ খেতি আগতীয়া আৰু নিয়মীয়া আহ হিচাপে কৰা হয়। ৰোৱা আহুধানৰ খেতি কৰিবলৈ জলসিধ্বনৰ ব্যৱস্থা লাগিবাহি। ৰোৱা আহুধানৰ খেতিৰ লগত কিছুমান সমস্যা জড়িত হৈ আছে। তাৰ ভিতৰত উপযুক্ত জলসিধ্বন ব্যৱস্থাৰ অভাৱ, হাতাতে উত্তৰ হোৱা খৰাং পৰিস্থিতি, উন্নত শস্য পৰিচৰ্যাৰ অভাৱ, বন-বাতৰ প্ৰকোপ আদিয়ে প্ৰধান। সমস্যা থাকিলেও বিজ্ঞানসমত কৃষি প্ৰণালী প্ৰয়োগৰ দ্বাৰা আগতীয়া ৰোৱা আহুধানৰ উৎপাদন যথেষ্ট পৰিমাণে বढ়াব পৰা যায়।

মাটি নিৰ্বাচনঃ আগতীয়া ৰোৱা আহুধানৰ খেতি কৰিবলৈ হ'লে য'ত জলসিধ্বনৰ ব্যৱস্থা আছেন্তৰু জলসিধ্বনৰ ব্যৱস্থা কৰিব পৰা যায় তেনেকুৰা মাটি নিৰ্বাচন কৰিব লাগে। ৰোৱা আহুধান কৰিবলৈ গধুৰ বা মধ্যমীয়া গঠনৰ মাটি নিৰ্বাচন কৰাটো ভাল। জাত নিৰ্বাচনঃ আগতীয়া ৰোৱা আহুধানৰ উৎপাদন নিৰ্ভৰ কৰিব উপযুক্ত জাত নিৰ্বাচন কৰাৰ ওপৰত। সেয়েহে আগতীয়া ৰোৱা আহুধানৰ জাতসমূহ কম দিনতে চপাব পৰা, অৰ্দ্ধ চাপৰ (৯০ ছেঁ-মিঃ), খৰাং সহ্য কৰিব পৰা, পোক-পৰৱৰ্তী তথা বেমাৰ-আজাৰৰ প্ৰতিৰোধ ক্ষমতা থকা আৰু ধান পকাৰ পিছত গচ্ছতেই গজালি নেমেলা গুণবিশিষ্ট হ'ব লাগে। তদুপৰি

আগতীয়া ৰোৱা আহুধানৰ জাতসমূহৰে প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। প্ৰতিখন কঠীয়াতলিত ৬৫০ গ্ৰামৰ পৰা ১ কিঃগ্ৰামলৈ গজালি মেলা বীজ সিঁচিৰ পৰা যায়। বীজখনি এৰাতি তিয়াই দুৰাতি গাপ দিলে সুন্দৰ গজালি ওলাব।

বীজ সিঁচাৰ সময়ঃ আগতীয়া ৰোৱা আহুধানৰ খেতিৰ বাবে ফণগুণ মাহত কঠীয়া সিঁচিৰ লাগে।

মূল পথাৰপ্ৰস্তুতিঃ মূল পথাৰত হাল ৰোৱাৰ

সময়তেই পথাৰখনত এবাৰ পানী ভৰাই ল'ব লাগে। অৰ্ধাংক কঠীয়া ৰোৱাৰ ২১-২৪ দিন আগেয়ে পানী ভৰাই থথমবাৰ হাল বাই ল'ব লাগে। পথমবাৰ পানী ভৰাই থথমবাৰ হাল বাই ল'ব লাগে। পথমবাৰ পানী ভৰাই থথমবাৰ পানী ভৰাই লৈলাৰ হাল বাই মাটিদৰা ভালকৈ মৈয়াই থ'ব লাগে। পথাৰখনত আলি ঘনকৈ আৰু ওখকৈ দিব লাগে।

আলিবোৰ মেৰামতি কৰি বোকাৰে লেপি

দিব লাগে। শেষবাৰ হাল ৰোৱাৰ সময়তে

পানী ভৰাই হাল বাই মৈয়াই কঠীয়া ৰোৱাৰ

বাবে প্ৰস্তুত কৰিব লাগে। ৰোৱাৰ সময়ত

৫ ছেঁ-মিঃ জোখৰ পানী বাখিব লাগে।

সাৰ প্ৰয়োগঃ মূল পথাৰপ্ৰস্তুতিৰ সময়তে

পৰ্যাপ্ত পৰিমাণে শুকান গোৱৰ, পচন সাৰ

আদি প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। চাপৰ জাতৰ

বাবে বিয়াই প্ৰতি ১২ কিঃগ্ৰাম ইউৰীয়া,

১৭ কিঃগ্ৰাম একক চুপাৰ ফচফেট আৰু ৪

কিঃগ্ৰাম মিউটেট অৱপটাছসাৰ প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। ওখ জাতৰ বাবে বিয়াই প্ৰতি ৬ কিঃগ্ৰাম ইউৰীয়া, ৯ কিঃগ্ৰাম একক চুপাৰ ফচফেট আৰু ২ কিঃগ্ৰাম মিউটেট অৱপটাছসাৰ প্ৰয়োগ কৰিব লাগে।

বীজ সিঁচাৰ সময়ঃ আগতীয়া ৰোৱা আহুধানৰ খেতিৰ বাবে ফণগুণ মাহত কঠীয়া সিঁচিৰ লাগে।

মূল পথাৰপ্ৰস্তুতিঃ মূল পথাৰত হাল ৰোৱাৰ

সময়তেই পথাৰখনত এবাৰ পানী ভৰাই

ল'ব লাগে। অৰ্ধাংক কঠীয়া ৰোৱাৰ ২১-২৪

দিন আগেয়ে পানী ভৰাই থথমবাৰ হাল

বাই ল'ব লাগে। পথমবাৰ পানী ভৰাই থথমবাৰ হাল ৰোৱাৰ ১০-১২ দিন আগতে

আকো পানী ভৰাই লৈলাৰ হাল বাই মাটিদৰা বোকা

কৰিব লাগে। হাল ৰোৱাৰ পাছতে মাটিদৰা

ভালকৈ মৈয়াই থ'ব লাগে। পথাৰখনত

আলি ঘনকৈ আৰু ওখকৈ দিব লাগে।

আলিবোৰ মেৰামতি কৰি বোকাৰে লেপি

দিব লাগে। শেষবাৰ হাল ৰোৱাৰ সময়তে

পানী ভৰাই হাল বাই মৈয়াই কঠীয়া ৰোৱাৰ

বাবে প্ৰস্তুত কৰিব লাগে। ৰোৱাৰ সময়ত

৫ ছেঁ-মিঃ জোখৰ পানী বাখিব লাগে।

সাৰ প্ৰয়োগঃ মূল পথাৰপ্ৰস্তুতিৰ সময়তে

পৰ্যাপ্ত পৰিমাণে শুকান গোৱৰ, পচন সাৰ

আদি প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। চাপৰ জাতৰ

বাবে বিয়াই প্ৰতি ১২ কিঃগ্ৰাম ইউৰীয়া,

১৭ কিঃগ্ৰাম একক চুপাৰ ফচফেট আৰু ৪

কিঃগ্ৰাম মিউটেট অৱপটাছসাৰ প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। ওখ জাতৰ বাবে বিয়াই প্ৰতি ৬ কিঃগ্ৰাম ইউৰীয়া, ৯ কিঃগ্ৰাম একক চুপাৰ ফচফেট আৰু ২ কিঃগ্ৰাম মিউটেট অৱপটাছসাৰ প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। কঠীয়া ৰোৱাৰ ৭-১০ দিনৰ পাছত মৰি যোৱা কঠীয়াবোৰ উভালি নতুন কঠীয়া বোপণ কৰিব লাগে।

জলসিধ্বন ব্যৱস্থাঃ আগতীয়া ৰোৱা আহুধানৰ খেতিৰ বাবে পানী যোগানৰ ব্যৱস্থা কৰাটো অপৰিহাৰ্য। ৰোৱা আহুধানৰ খেতিৰ বাবে মুঠতে ৮০০-১০০০ মিঃ মিঃ পানীৰ প্ৰয়োজন হয়। তাৰ ভিতৰত আমি ৩৫০-৫০০ মিঃমিঃ পানী জলসিধ্বন ব্যৱস্থাৰে যোগান ধৰিব লগা হয় আৰু গোটেই সময়হোৱাত ৭-১০ বাৰ জলসিধ্বন কৰিব লগা হয়। কঠীয়া ৰোৱাৰ ২-৩ দিন পাছৰে পৰা ধান পকাৰ ১০-১৫ দিন আগলৈকে পথাৰত ৫ ছেঁ-মিঃ পানী যোগানৰ ক্ষেত্ৰত মিত্বয়িতা অৱলম্বন কৰিব লগা হয়। কঠীয়া ৰোৱাৰ ২-৩ দিন পাছৰে পৰা ধান পকাৰ ১০-১৫ দিন আগলৈকে পথাৰত ৫ ছেঁ-মিঃ পানী যোগানৰ ক্ষেত্ৰত মিত্বয়িতা অৱলম্বন কৰিব লগা হয়।

বন-বাত নিয়ন্ত্ৰণঃ বন-বাত নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব বাবে কঠীয়া ৰোৱাৰ ২০ আৰু ৪০ দিনৰ

পাছতে নিৰণি যন্ত্ৰ ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে।

বিকল্প হিচাপে ইউৰীয়া সাৰ টপদ্রেছিং কৰাৰ সময়ত নিৰণি যন্ত্ৰ ব্যৱহাৰ কৰিব বাবে কঠীয়া ৰোৱাৰ ২০ আৰু ৪০ দিনৰ

মূৰে মূৰে ৫ ছেঁ-মিঃ পানী পথাৰত যোগান ধৰিব লাগে।

বন-বাত নিয়ন্ত্ৰণঃ বন-বাত নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব বাবে কঠীয়া ৰোৱাৰ ২০ আৰু ৪০ দিনৰ

পাছতে নিৰণি যন্ত্ৰ ব্যন্ত্ৰ ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে।

কঠীয়া ৰোপণঃ আগতীয়া ৰোৱা আহুধানৰ খেতিৰ বাবে কঠীয়া ৰোৱাৰ সময় হৈছে ত'মহাৰ পৰ্যাপ্ত কৰিব লাগে।

কঠীয়া ৰোপণঃ আগতীয়া ৰোৱা আহুধানৰ খেতিৰ বাবে কঠীয়া ৰোৱাৰ সময় হৈছে ত'মহাৰ পৰ্যাপ্ত কৰিব লাগে।

কঠীয়া ৰোপণঃ আগতীয়া ৰোৱা আহুধানৰ খেতিৰ বাবে কঠীয়া ৰোৱাৰ সময় হৈছে ত'মহাৰ পৰ্যাপ্ত কৰিব লাগে।

কঠীয়া ৰোপণঃ আগতীয়া ৰোৱা আহুধানৰ খেতিৰ বাবে কঠীয়া ৰোৱাৰ সময় হৈছে ত'মহাৰ পৰ্যাপ্ত কৰিব লাগে।

কঠীয়া ৰোপণঃ আগতীয়া ৰোৱা আহুধানৰ খেতিৰ বাবে কঠীয়া ৰোৱাৰ সময় হৈছে ত'মহাৰ পৰ্যাপ্ত কৰিব লাগে।

কঠীয়া ৰোপণঃ আগতীয়া ৰোৱা আহুধানৰ খেতিৰ বাবে কঠীয়া ৰোৱাৰ সময় হৈছে ত'মহাৰ পৰ্যাপ্ত কৰিব লাগে।

কঠীয়া ৰোপণঃ আগতীয়া ৰোৱা আহুধানৰ খেতিৰ বাবে কঠীয়া ৰোৱাৰ সময় হৈছে ত'মহাৰ পৰ্যাপ্ত কৰিব লাগে।

কঠীয়া ৰোপণঃ আগতীয়া ৰোৱা আহুধানৰ খেতিৰ বাবে কঠীয়া ৰোৱাৰ সময় হৈছে ত'মহাৰ পৰ্যাপ্ত কৰিব লাগে।

কঠীয়া ৰোপণঃ আগতীয়া ৰোৱা আহুধানৰ খেতিৰ বাবে কঠীয়া ৰোৱা

আমাৰ একাবাৰ

কেঁচুৰ দ্বাৰা পচন সাৰ প্ৰস্তুত

আমাৰ দেশত অতি পুৰণি কালৰে পৰা শস্য ক্ষেত্ৰত জৈৱিক বা পচন সাৰৰ ব্যৱহাৰৰ প্ৰচলিত হৈ আহিছে। পুৰণি কালত জীৱ-জন্মৰ মল-মূত্ৰ, পচনসাৰ আদিয়েই প্ৰধানতঃ মাটিৰ উৰ্বৰতা বৃদ্ধি তথা শস্য উৎপাদনৰ বাবে প্ৰয়োগ কৰা হৈছিল। বৰ্তমান সময়ত, শস্যৰ অধিক উৎপাদনক্ষম জাতৰ ব্যৱহাৰ, বহুতৰপীয়া খেতৰত প্ৰচলন আদিৰ লগে লগে শস্যক্ষেত্ৰত বাসায়নিক সাৰৰ ব্যৱহাৰো ক্ৰমাং বৃদ্ধি হ'ব ধৰিছে। তথাপিৰ মাটিৰ উৰ্বৰতা বৃদ্ধি আৰু বহুলক্ষ্ম কৃষি বিকাশত জৈৱিক সাৰ বা পচন সাৰৰ ব্যৱহাৰো তাতি গুৰুত্বপূৰ্ণ। জৈৱিক সাৰৰ প্ৰয়োগৰ ফলত মাটিৰ ভৌতিক, বাসায়নিক তথা জৈৱ বাসায়নিক গুণাগুণৰ উন্নতি হয়। মাটিৰ গঠন, পানী ধৰি বাখিব পৰা ক্ষমতা, বতাহ, চলাচলৰ সুবিধা আদি জৈৱিক সাৰৰ ব্যৱহাৰৰ ফলত উন্নত হয়। তডুপুৰি শস্য উৎপাদন আৰশকীয়া মাটিৰ থকাৰ বহুতো শুদ্ধ শুদ্ধ জীৱাণু মেনে বেঞ্চেৰিয়া, ভেঁৰু, একান্তৰ মাইচিচিটি, প্ৰটেজুৰা আদিৰ বৎশ বৃদ্ধি তথা কাৰ্যক্ষমতা বৃদ্ধি কৰাত এই পচন সাৰৰ গুৰুত্ব অতি বেছি। যদিও বাসায়নিক সাৰৰ তুলনাত জৈৱিক সাৰত থকা শস্যৰ লাগতিৱাল মৌলিকিবৰ পৰিমাণ যথেষ্টে কম, তথাপিৰ শস্যৰ লাগতিৱাল প্রায় সকলোৰ বিধি মৌলতে এই জৈৱিক সাৰৰ পোৱা যায়। পাৰিবাৰ্ষিকতাৰ দিশৰ পৰাও দেখা যায় যে শস্য ক্ষেত্ৰত প্ৰয়োগ কৰা পচনসাৰে আমাৰ পৰিৱেশ অনিষ্ট নকৰে। আমাৰ চৌদিশে সৃষ্টি হোৱা বিভিন্ন জৈৱিক আৰজনা, গচ্ছন্তিৰ ডাল-পাত, শাক-পাচালিৰ পেলনীয়া অংশ, শস্যৰ অৱশিষ্ট অংশ, বিভিন্ন অপত্থ, জীৱ-জন্মৰ মূলমূত্ৰ আদিৰ উন্নত পদ্ধতিতে পচন ঘটাই শস্যক্ষেত্ৰত প্ৰয়োগ কৰিব পাৰি। ইয়াৰ ফলত এই জৈৱিক আৰজনাসমূহৰ অধিক ফলপ্ৰসূ ব্যৱহাৰৰ উপৰিও আমাৰ পৰিৱেশ প্ৰদূষণমূল্য কৰি বাখিব পৰা যায়। জৈৱিক সাৰৰ পৰা পচনসাৰৰ প্ৰস্তুতকৰাৰ বহুতো প্ৰণালী আছে। বৰ্তমান সময়ত জনপ্ৰিয় হৈ উঠা এনে এক পদ্ধতি হ'ল কেঁচুৰ সহায়ত পচন সাৰৰ প্ৰস্তুত। কেঁচুৰ দ্বাৰা প্ৰস্তুত কৰা এই পচন সাৰৰ বিধিক ইংৰাজীত ভাৰ্মিকম্পষ্ট বোলা হয়।

পুৰণি কালৰে পৰা কেঁচুৰ কৃষকৰ বন্ধু হিচাপে পৰিচিত। কাৰণ কেঁচুৰে আমাৰ অজ্ঞাতে পৰোক্ষৰ প্ৰত্যক্ষভাৱে মাটিৰ উৰ্বৰতা বৃদ্ধি আৰু ক্ষমতা শস্য উৎপাদনত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা লৈ আহিছে। কেঁচুৰে মাটিত বা মাটিৰ উপৰিভাগত থকা বিভিন্ন জৈৱিক পদাৰ্থ যেনে গচ্ছন্তিৰ ডাল-পাত, জীৱ-জন্মৰ মল-মূত্ৰ, শস্যৰ অৱশিষ্ট অংশ, শাক-পাচালিৰ অৱশিষ্ট অংশ আদিৰ পচন ঘটাই মাটিৰ উৰ্বৰতা বৃদ্ধি কৰে। তডুপুৰি কেঁচুৰে মাটিত সঘনে চলাচল কৰি প্ৰাক্তিকভাৱে মাটি চহোৱা কাৰ্য সমাধা কৰি থাকে। ফলস্বৰূপে মাটিৰ বতাহ-চলাচলৰ সুবিধা, পানী ধৰি বাখিব পৰা ক্ষমতা আদিৰ উন্নত কৰে। বৰ্তমান কেঁচুৰ সহায়ত বিভিন্ন জৈৱিক পদাৰ্থসমূহৰ পৰা পচনসাৰৰ প্ৰস্তুতকৰাটো জনপ্ৰিয় হৈ উঠিছে। এই পচনসাৰৰ তৈয়াৰ কৰা পদ্ধতি অতি সহজ আৰু তুলনামূলকভাৱে কৰ সময়তে বিভিন্ন জৈৱিক পদাৰ্থৰ পচন কাৰ্য সমাধা কৰিব পৰা যায়।

আমাৰ গাওঁ বা চহৰ অংশলত বিভিন্ন জৈৱিক আৰজনা য'তে ত'তে সিঁচিৰিত কৰি পেলাই দিয়া হয়। ইয়াৰ ফলত অকল্প যে পৰিৱেশেই দুষ্যিৎ হয় এনে নহয়, বিভিন্ন ৰেগৰ বীজাণু এই আৰজনা বিলাকত গা কৰি উঠ। আমাৰ শস্যক্ষেত্ৰত বা আন ঠাইত হোৱা বিভিন্ন বন-বাত যেনে মেটেকা, জাৰ্মানীৰে, কলমৌ, লেনটোৰা আদিৰ পৰাও এনে পচনসাৰৰ তৈয়াৰ কৰিব পৰা যায়। আমাৰ চহৰ অংশলত প্ৰতিদিনে জনমূৰি ১০০-১০০০ গ্রাম আৰু গাঁও অংশলত ২০০-৫০৪ গ্রাম পৰ্যন্ত জৈৱ আৰজনাৰ সৃষ্টি হয়। এই আৰজনাসমূহো পচন সাৰৰ প্ৰস্তুত বাবে ব্যৱহাৰ কৰিব পৰা যায়। কেঁচুৰ প্ৰায় ১৮০০ বিধি প্ৰজতি আছে বুলি জোৱা যায়। অৱশ্যে বিজ্ঞানীসকলৰ মতে দক্ষিণ-পূৰ্ব এচিয়াত প্ৰায় ২৯৩ বিধি প্ৰজতিৰ কেঁচুৰ পোৱা যায়। অৱশ্যে সকলোৰ কেঁচুৰ পচন সাৰৰ প্ৰস্তুত তথা শস্য উৎপাদনত সমানে কাৰ্যক্ষম নহয়, আৰু সকলোৰ অংশলতে সকলোৰ বিধি প্ৰজতি পোৱা নাযাব। মাটিত থকা পানীৰ পৰিমাণ, মাটিৰ অন্তৰ্ভুক্ত বা খাবৰো গুণাগুণ, জৈৱিক পদাৰ্থৰ পৰিমাণ, জলবায়ু অনুযায়ী কেঁচুৰ প্ৰজতি তথা ইহাত সংখ্যাৰ তাৰতম্য হয়। ভাৰতবৰ্ষত পোৱা আৰু বিভিন্ন জৈৱিক পদাৰ্থৰ পচন কাৰ্যবৃদ্ধি কৰিব পৰা বেঁহিবধান কেঁচুৰ প্ৰজতি হ'ল এমাইনথেচ ডিফিৰিঙেন্চ, লেনপিটা মাৰ্টিটি, পেৰিঅনিস্কি' এস্কাভেটাচ ইত্যাদি। কেঁচুৰ দ্বাৰা পচন সাৰ তৈয়াৰ কৰা পদ্ধতি অতি সহজ আৰু যিকোনো লোকেই বা গৃহিনীসকলেও অলপ যত্নতে এই সাৰ তৈয়াৰ কৰিব ল'ব পাৰে। যিকোনো ধৰণৰ জৈৱিক পদাৰ্থ যেনে গোৱৰ-জাৰৰ, শাক-পাচালিৰ পেলনীয়া অংশ, বন-বাত, ধানৰ নৰা, খেব ইত্যাদি পাৰিলে সৰু সৰুকৈ কাটি কিছু পৰিমাণৰ গোৱৰ আৰু মাটি বা বালিৰ লগত মিহলাই ল'ব লাগে। সাধাৰণতে ৭০ শতাংশ জৈৱিক পদাৰ্থৰ লগত ১৫ শতাংশ গোৱৰ আৰু ১৫ শতাংশ মাটি মিহলাই ল'ব লাগে। এই সাৰ কাৰ্যত বাকচ, মাটি বা পকীৰ টাৰ, প্লাষ্টিকৰ ট্ৰে, চৰিয়া বা ওখ পানী জমা নোহোৱা মাটিত গাঁও কৰিব প্ৰস্তুত কৰিব পাৰি। এনে বাকচ, ট্ৰে, টাৰ আদিত উপৰোক্ত মিশনটো বাখি তাত কেঁচুৰ ক'কণ(কশী) বা কেঁচুৰ বিশাৰ কেঁচুৰ এৰি দিব লাগে। আমাৰ গোৱৰত হোৱা বঙ্গ,

(৪ পৃষ্ঠাৰ ২ কলমত চাওক)

১ জানুৱাৰী, ২০২৪

তিনি

মাহটোৰ কৃষিকল্প

১৫ মাঘৰ পৰা ১৫ ফাণ্ড, ১৯৪৫ শক

পথাৰ শস্য

উল্লেখিত সাৰৰ আধা অংশ ব্যৱহাৰ কৰিব।

৭। ফাণ্ডুৰ পথম সপ্তাহটো বীজ সিঁচিৰ

উভয় সময়।

৮। ২০ চেং মিঃ ব্যৱধানত শাৰীৰৰ

পণালীত বীজ সিঁচি। এবিধা মাটিত

সিঁচিৰ বাবে ১০ কিঃ গ্রাম বীজৰ

পৰা কম দিনীয়া জাত।

১। এবিধাৰ বাবে ১.২৫ মিঃ বহল আৰু

১০ মিঃ দীঘল আঠখন কঠীয়ালী প্ৰস্তুত

কৰিব লাগে। তেনে জোখৰ এখন

কঠীয়ালীত বাবে ৬৫০ গ্রাম পৰা

১০০০ গ্রাম বীজৰ প্ৰয়োজন।

২। প্ৰতিখন কঠীয়ালী লীলীত

১০ মিঃ দীঘল আঠখন কঠীয়ালীত

কৰিব লাগে। তেনে জোখৰ এখন

কঠীয়ালীত বাবে ৬৫০ গ্রাম পৰা

১০০০ গ্রাম বীজৰ প্ৰয়োজন।

৩। প্ৰতিখন কঠীয়ালী লীলীত

১০ মিঃ দীঘল আঠখন কঠীয়ালীত

কৰিব লাগে। তেনে জোখৰ এখন

কঠীয়ালীত বাবে ৬৫০ গ্রাম পৰা

১০০০ গ্রাম বীজৰ প্ৰয়োজন।

৪। প্ৰতিখন কঠীয়ালী লীলীত

১০ মিঃ দীঘল আঠখন কঠীয়ালীত

কৰিব লাগে। তেনে জোখৰ এখন

কঠীয়ালীত বাবে ৬৫০ গ্রাম পৰা

১০০০ গ্রাম বীজৰ প্ৰয়োজন।

৫। শেষৰ বাব বোকা কৰাৰ সময়ত ৪

কিঃ গ্রাম ইউৰীয়া, ১৮ কিঃ গ্রাম চুপাব

ফচফেট আৰু ৪ কিঃ গ্রাম মিউৰিয়েট আৰ

পটাচ মাটিৰ লগত মিহলাই দিব।

৬। ওখ জাতৰ ধানৰ ক্ষেত্ৰত সাৰৰ

পৰিমাণ আধালৈ কমাই দিব।

সিঁচ আছু

১। অসমৰ কৃষি জলবায়ু মণ্ডল অনুসৰি

সিঁচা আছ ধানৰ জাত বেলেগে বেলেগে।

